

OLIV TA'LIM MUASSASALARIDA MUSTAQIL TA'LIMNI TASHKIL ETISHDA XALQARO TAJRIBALARDAN FOYDALANISH TENDENSIYALARI

Namangan davlat pedagogika instituti "Aniq fanlar" kafedrası
o'qituvchisi

Maxsudova Shohsanam Muzaffarxo'jayevna

E-mail. shohsanammaxsudova@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada oliy ta'lim muassasalarida aniq fanlarni o'qitishda mustaqil ta'limni tashkil etish muammosining nazariy tahlili bayon qilingan. Unda ilmiy-metodik manbalarga tayanib, mavjud ilmiy adabiyotlar asosida muammo tahlil qilingan va aniq fanlarni o'qitishda mustaqil ta'limni rivojlantirishning bugungi kundagi holatidan kelib chiqib, zarur xulosalar chiqarilgan.

Kalit so'zlar: mustaqil ta'lim, mantiqiy fikrlash, metodlar va yechimlar

Аннотация: В данной статье описан теоретический анализ проблемы организации самостоятельного образования при преподавании конкретных предметов в высшей школе. Проанализирована проблема на основе научно-методических источников, на основе существующей научной литературы, а также исходя из современного состояния развития самостоятельного образования в преподавании конкретных предметов, сделаны необходимые выводы.

Ключевые слова: самостоятельное обучение, логическое мышление, методы и решения

Annotation: This article describes a theoretical analysis of the problem of organizing self-education when teaching specific subjects in secondary school. The problem is analyzed based on the main scientific and methodological sources, the main existing scientific literature, as well as the outcome of the current state of development of independent education in the teaching of specific objects, and the necessary conclusions are drawn.

Keywords: independent learning, logical thinking, methods and solutions

Kirish: Mustaqil ta'limning ahamiyati bugungi kunda har qachongidan ham dolzarbroq bo'lib, u talabalarni mustaqil ravishda o'rganish, muammolarni hal qilish va ijodiy fikrlash qobiliyatlarini shakllantirishga qaratilgan. Bu metodologiya zamonaviy ta'lim talablariga javob beruvchi, shaxsiylashtirilgan va talabalar uchun qulay o'quv muhitini yaratadi. Mustaqil ta'lim jarayonida talaba o'z-o'zini rivojlantirish uchun imkoniyatlarga ega bo'lib, bu o'z navbatida, jamiyat uchun yuqori malakali kadrlar tayyorlashda muhim ahamiyat kasb etadi.

Hozirgi talablarga ko'ra, o'quv jarayoni nafaqat nazariy bilim berish, balki o'rgangan bilimlarni amaliyotda qo'llashni ham ta'minlashi lozim. Mustaqil ta'lim bu borada muhim rol o'ynaydi, chunki talabalar o'z qiziqishlariga va kelajakdagi kasbiy ehtiyojlariga mos mavzularni tanlash va chuqur o'rganish imkoniga ega bo'ladi. Shuningdek, raqamli texnologiyalar va onlayn ta'lim platformalarining kengayishi mustaqil o'qishni qulay va yanada samarali qilmoqda [1]

Bundan tashqari, mustaqil ta'lim talabalarni o'z vaqtini to'g'ri rejalashtirish, o'quv maqsadlarini mustaqil ravishda belgilash va ularga erishishda mas'uliyatli bo'lishga o'rgatadi. Bu ko'nikmalar talabalarni kelajakdagi kasbiy faoliyatida muvaffaqiyatga erishish uchun zarur bo'lgan asosiy qobiliyatlar bilan ta'minlaydi. Shu bilan birga, bu yondashuv zamonaviy ta'limda talab qilinadigan, xalqaro miqyosda tan olingan, tanqidiy fikrlash va analitik qobiliyatlarni ham rivojlantiradi.

Mustaqil ta'limning ahamiyati va zamonaviy talablarga mos kelishi uning ta'lim tizimidagi o'rnini kuchaytirib, ko'p mamlakatlarda ta'limning ajralmas qismi sifatida rivojlanishiga sabab bo'lmoqda.

Masalan, zamonaviy ta'limda talabning mustaqil bilim olish ko'nikmalarini rivojlantirish xalqaro maydonda innovatsion va ijodiy yetakchi kadrlarni tayyorlashda katta ahamiyat kasb etadi. AQSh va Yevropadagi oliy o'quv yurtlarida mustaqil ta'limga qaratilgan dasturlar, masalan, "self-directed learning" yoki "project-based learning" o'quv jarayonining asosiy qismi sifatida ishlatilmoqda.

Xalqaro Tajribani O'rganish AQSh: AQSh oliy ta'lim muassasalarida talabalarni mustaqil izlanish va tadqiqot faoliyatiga jalb qilish keng tarqalgan. U yerda mustaqil ta'limni rivojlantirish uchun onlayn kurslar, laboratoriya ishlarini masofadan olib borish imkoniyatlari, hamkorlikda o'qish, individual loyiha dasturlari keng qo'llaniladi.

Yevropa Ittifoqi: Yevropada esa Erasmus+ kabi dasturlar orqali xalqaro talabalarga mustaqil izlanish, xalqaro professorlar bilan hamkorlik qilish imkoniyati yaratilgan. Shuningdek, Yevropa universitetlarida masofaviy ta'lim platformalari orqali mustaqil ta'limni qo'llab-quvvatlash keng yo'lga qo'yilgan.

Osiyo: Yaponiya va Janubiy Koreyada mustaqil ta'limni qo'llab-quvvatlashda talabalarning nazariy va amaliy bilimlarini rivojlantirishga mo'ljallangan, maxsus amaliyotga yo'naltirilgan kurslar ishlab chiqilgan.

Xalqaro tajribada mustaqil ta'limda qo'llaniladigan asosiy komponentlar: onlayn ta'lim platformalari, mentorlik dasturlari, loyihalarga asoslangan ta'lim, va tahliliy ko'nikmalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan usullar, shuningdek, masofaviy va gibrid ta'lim shakllarini rivojlantirishda xalqaro tajriba va vositalarni o'rganish lozim.

Xulosa

Mustaqil ta'lim tizimini samarali tashkil etish uchun uning samaradorligini muntazam ravishda tahlil qilish kerak. O'zbekiston oliy ta'lim tizimida bu borada monitoring va baholash tizimi ishlab chiqilishi zarur.

Tavsiyalar: Monitoring tizimini joriy etish: Talabalar o'z mustaqil ta'lim jarayonlarini qanday tashkil etayotganini tahlil qilish va natijalarni qayd etish. Bu tizim asosida ta'lim sifatini yaxshilash mumkin.

O'qish jarayonini baholash: Mustaqil ta'limni rivojlantirish borasida talabalar tomonidan olingan natijalarni baholash va tahlil qilish.

O'zbekiston oliy ta'lim tizimida mustaqil ta'limni rivojlantirish uchun xalqaro tajribalardan o'rganish va o'zgarishlarni amalga oshirish zarur. O'qituvchilarni tayyorlash, talabalar uchun erkinlik yaratish, raqamli resurslar bilan ta'minlash, ilmiy va amaliy ishlarni rivojlantirish, motivatsiya tizimlarini yaratish va ta'lim resurslarini yaxshilash orqali mustaqil ta'lim tizimini samarali tashkil etish mumkin. Bu, o'z navbatida, O'zbekiston ta'lim tizimining sifatini oshirishga yordam beradi. Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'limni tashkil etish o'quvchilarning kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun muhim omil bo'lib, bu jarayonda o'qituvchilar o'quvchilarga ko'mak berishlari zarur. Mustaqil ta'limning kelajagi nafaqat shaxsiy rivojlanish va ta'lim olish uchun, balki jamiyatning intellektual va ijtimoiy o'sishiga ham katta hissa qo'shadi.

Foydalanilgan Adabiyotlar

1. The Cambridge Handbook of Applied School Psychology , pp. 598 – 612
2. Muzaffarxo'jaevna, M. S. (2023). DIFFERENSIAL TENGLAMALAR FANINI O'QITISHDA PEDAGOGNING KASBIY KOMPETENTSIYASINI RIVOJLANTIRISH MUAMMOSINING NAZARIY TAHLILI. JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH, 6(12), 74-78.
3. Ibroximov, M. A. (2023). PROFESSIONAL TA'LIM YO 'NALISHI TALABALARINING IJTIMOY KOMPETENTLIKNI RIVOJLANTIRISHDA TA'LIM VA AMALIYOT INTEGRATSIYASI. Academic research in educational sciences, 4(TMA Conference), 175-179.
4. Muzaffarkhujayevna, M. S. (2021, December). ISSUES OF TEACHING MATHEMATICS IN SECONDARY SCHOOLS. In Archive of Conferences (pp. 69-70).
5. Polvanov, R. R. (2023). IKKINCHI TARTIBLI GRONUOLL CHEGARALANISHLI BOSHQARUVLAR UCHUN TUTISH MASALASI. RESEARCH AND EDUCATION, 2(12), 62-67.
6. Maxsudova, S. (2020). ON A BOUNDARY PROBLEM FOR AN EQUATION OF SHIFTED TYPE WITH DIFFERENT ORDERS OF DEGENERACY. Scientific Bulletin of Namangan State University, 2(1), 36-39.
7. Tolibjon o'g, S. G. A. (2022). BOSHQARUVLAR ARALASH CHEGARALANISHLI BO'LGAN HOL UCHUN YOPIQ SODDA GRAFLARDA QUVISH-QOCHISH MASALASI.
8. Maxsudova, S., & Hamitov, A. Scientific Bulletin of Namangan State Universit y.

9. Mamatxonovich, X. F., Erkinjonovna, S. Z., Tolibjon og, G. S., & Kosimovich, U. S. (2024). APPLICATIONS OF MATHEMATICAL MODELS IN THE TEACHING OF MATHEMATICS: PERSPECTIVES FOR GEOGRAPHY MAJORS. *Научный Фокус*, 1(11), 449-452.

10. Xolmuradov, F. M. (2024). DIFFERENTIAL TENGLAMALAR FANINI OQITISHDA KONPETENSIYAVIY VA ADAPTIV YONDASHUVLARDAN FOYDALANISH METOKASI. *Научный Фокус*, 1(11), 172-178.

11. Ibrohimov, M. (2024). RAQAMLI TA'LIM DAVRIDA INNOVATSION TARBIYA TEXNOLOGIYALARINING TALABALAR TARBIYAVIY FAOLIYATIDAGI O'RNI. *Физико-технологического образование*, (1).

12. Axmedovich, I. M. (2024). XORIJIY TADQIQOTLARDA BO'LAJAK PEDAGOGLARNING KASBIY FAOLIYATINI IJTIMOYIY KOMPETENTLIK ASOSIDA RIVOJLANTIRISH ZARURIYATLARI. *Science and innovation*, 3(Special Issue 41), 446-449.

13. Turdaliyeva, N. A., & Eshnazarova, M. Y. (2024). ZAMONAVIY ELEKTRON TA'LIM: INTERAKTIV PLATFORMALAR VA MOSLASHUVCHAN YONDASHUVLAR. *SUSTAINABILITY OF EDUCATION, SOCIO-ECONOMIC SCIENCE THEORY*, 2(23), 36-38.

14. Axmedovich, I. M. (2024). XORIJIY TAJRIBALAR TAHLILI ASOSIDA TALABALAR IJTIMOYIY-KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHDA HAMKORLIK MEXANIZMLARI. *Science and innovation*, 3(Special Issue 16), 86-88.